

Oponentský posudek k disertační práci Tomáše Jamníka: Violoncellové koncerty Antonína Dvořáka, AMU Praha 2014, 101 s. a přílohy

pro Akademii múzických umění v Praze - HAMU, studijní program: Hudební umění, studijní obor: Interpretace a teorie interpretace

Předloženou práci MgA. Tomáše Jamníka, jenž je sám předním cellistou své generace, navíc znalý jazyků a proškolen – kromě předchozího studia na HAMU u profesora Josefa Chuchro – i renomovanými zahraničními violoncellisty (prof. Peter Bruns či prof. Jens Peter Maintz), lze jednoznačně hodnotit jako přínosnou.

Zvlášť je cenná část věnovaná Dvořákovu mladickému Koncertu pro cello a klavír A dur sine op. (B 10) z r. 1865, respektive část věnovaná úpravám koncertu v souvislosti s jeho pozdějšími instrumentacemi pro velký orchestr (G.Raphael, J.Burghauser, M. Sádlo, T.Jamník). Jamník vykazuje nejen znalost teoretickou. Nutno také ocenit jeho přínos jako interpreta, který si po prostudování a náročné komparaci všech dosavadních úprav (tj. orchestrálních úprav provedených nikoliv skladatelem samým ale vytvářených až po nálezů díla jednadvacet let po Dvořákově úmrtí) vytvořil vlastní fundovaný názor na charakter instrumentací a především na užívané škrty v původním koncertu. Teprve poté, za menších nových úprav (v orchestru společně se skladatelem J.Gemrotem a dirigentem Netopilem), Dvořákův Koncert A dur (ve verzi pro cello a orchestr) nastudoval a nahrál se Symfonickým orchestrem Čs. rozhlasu v Praze za řízení dirigenta Tomáše Netopila r. 2010 (vyd. Supraphon SU 4034-2).

V práci si cením také podrobného Jamníkovy detailního studia četných informací (a v této práci jejich prvního zveřejnění) získaných z dosud ve své většině nepublikovaných materiálů z pozůstalosti německého skladatele a editora G. Raphaela, českého skladatele a hudebního vědce J. Burghausera (uložené dnes v Národním muzeu - Českém muzeu hudby - Muzeu Ant. Dvořáka), a pozůstalosti interpreta, pedagoga M.Sádla (v soukromých rukách). Osvětluje se tak řada dosud tušených ale neprokázaných úvah (mj. záležitost s odlišným koncertním, provedením a pak nahrávkou Koncertu A dur M. Sádlem), co přesně vneslo mezi umělce, tj. mezi autora původně užitých instrumentací, J. Burghausera, a interpreta jeho premiéry, M.Sádla, roztržku. Toto studium umožnil i odstup od problému po smrti jmenovaných. Uvedeny jsou i pracné, názorné a přehledné grafy podložené Jamníkovou náročnou analytickou činností.

Slavnému Dvořákovu Koncertu pro violoncello a orchestr h moll op.104 (B 191) byla naopak věnována již řada studií a knih, a jako vrcholné skladatelovo dílo se hraje na celém světě a existuje řada jeho nahrávek. Forma znění tohoto Koncertu je prakticky ustálená. Lze tedy vítat, že se zabývá další část předkládané disertační práce Tomáše Jamníka – interpreta – výhradně jemu nejbližšímu aspektu: interpretací, a že se soustředil na komparaci nahrávek našich tedy českých violoncellistů, českých nahrávek. K tomu zajímavě využil speciální počítačovou aplikaci, jež exaktně mapuje tempa jednotlivých nahrávek objektivní matematickou metodou, což doložil v přílohách. Zjištěné vývody, upřesňované na základě poslechu celkem dvanácti nahrávek (kde již projevuje i subjektivní náhled na techniku a mj. na dynamiku či barevnost zvukovou), a srovnání s tempy v původním Dvořákově originálu, je možno akceptovat.

Předpokládám, že práce, která je, jak výše řečeno, přínosná, zajímavá, v souvislostech a záběru novátorská, bude publikována. Pro tento účel doporučuji :
doplnit v závěru práce vedle „Soupisu literatury“ „Soupis pramenů“ (které jsou jinak celkem dobře citovány v poznámkách). Kromě toho, že se jedná o usus, má to význam pro rychlejší orientaci a přesnost čtenáře.

V event. vydání práce doporučuji opravu překlepů (např. záměnu u data 1957 za 1975 pod foto 1, str. 14) a jazykových obrátů – jež vznikly pravděpodobně přepisem předtím již napsaného textu.

Část Jamníkovy práce o Koncertu A dur s. op. doporučuji k vydání event. i v zahraničním odborném tisku v překladu do angličtiny, popř. němčiny, aby se dostalo tomuto tématu – tomuto Koncertu – větší pozornosti širší odborné veřejnosti ve světě, na základě Jamníkova hloubkového studia a z něho plynoucích vývodů včetně jeho nahrávky.

Práci hodnotím jednoznačně kladně.

V Praze 28.8.2014

PhDr. Markéta Hallová